

University of Tehran Press

Editor's Note

The articles included in this issue are a selected collection chosen from numerous submissions. Reflecting the journal's comprehensive mission, they encompass a broad spectrum of jurisprudence (Fiqh), ranging from fundamental studies to acts of worship (Ibadat), transactions (Mu'amalat), and penal laws.

The validity of knowledge and wisdom lies in their manifestation and effectiveness in human thought, action, and conduct. Sciences dedicated to guidance and the regulation of human behavior—particularly Jurisprudence and Ethics—bear a profound responsibility in facilitating human perfection and prosperity; they are considered the manifestations of intellectual and theoretical maturity. As one of the most established academic journals in the field, the *Journal of Jurisprudential Researches*, in this new phase, seeks to foster an active synergy between theoretical knowledge, rationality, spirituality, and normative obligations, with a strong emphasis on ijthad-based (deductive) teachings.

Undoubtedly, addressing contemporary emerging issues requires a commitment to development and rationality. Achieving practical solutions to the challenges in cultural, economic, social, and international spheres necessitates that jurisprudential studies—relying on robust intellectual capacities—not only deepen the roots of jurisprudential theories but also analyze and synthesize new findings. Today, scholars and theorists in the field of jurisprudence bear a heavier burden; for the audience and researchers in the spheres of legislation and the regulation of civil, family, and individual matters, expect the fruits of scholarly inquiry that integrate ijthad-based teachings into legal and social discourse, thereby playing a decisive role in resolving contemporary problems.

Rapid scientific advancements and shifts in legislative paradigms have amplified the need for efficient jurisprudential findings tailored to economic, social, and cultural development—a movement that Muslim scholars worldwide have rightly recognized. The emergence of modern ijthad schools focused on “purposive jurisprudence” (Maqasid) and “jurisprudence of consequences” (Fiqh al-Ma'alat) are clear examples of this endeavor. While these movements arise from a focus on emerging issues, haste and the disregard for established deductive rules have sometimes rendered them ineffective. In this context, Imami Jurisprudence, with its rich deductive resources—particularly the Tradition (Sunnah) and the intellectual legacy of the Ahl al-Bayt (AS) alongside the Holy Quran—possesses unparalleled potential for advancement, rationality, and opening clearer horizons.

Realizing this ideal depends on three essential requirements, which we shall emphasize in future issues:

First: A profound and methodological utilization of the legacy of hadith, rijal, exegesis, ethics, theology, and jurisprudence left by our intellectual predecessors.

Second: Timely research aligned with temporal and spatial requirements; for delays in jurisprudential theorizing regarding emerging issues lead to stagnation and make the path of development arduous for future generations.

Third: Informed Problem-Identification; an active researcher must possess both mastery of fundamental jurisprudential teachings and a keen awareness of contemporary subjects, anticipating the needs of the legislative system before beginning their scholarly writing.

Editor-in-Chief

Journal of Jurisprudential Researches

دانشگاه تهران

شاپا الکترونیکی: ۶۱۹۵-۲۴۲۳

نشریه پژوهش‌های فقهی

سایت نشریه: <https://jorr.ut.ac.ir/>

سخن سردبیر

مقالات مندرج در این شماره منتخب و بر گزیده از میان آثار متعدد ارسال شده است که با توجه به رسالت جامع مجله نسبت مباحث فقهی حوزه‌های مختلف مطالعات بنیادین، عبادات، معاملات و احکام جزائی را در برمی گیرد. اعتبار معرفت و حکمت به ظهور و بروز و اثربخشی آن در اندیشه، عمل و رفتار آدمی است، علوم ناظر به هدایت و شناخت ضوابط و قوانین افعال و تنظیم آنها در مسیر کمال و سعادت به خصوص فقه و اخلاق رسالت بزرگی در این راستا دارند و مظهر و مجلای کمال معرفتی و نظری به شمار می آیند. مجله "پژوهش‌های فقهی" از دیرینه‌ترین نشریات معتبر است که در دوره جدید به دنبال ایجاد و ترویج ارتباط فعال بین معارف نظری، عقلانیّت، معنویّت و بایسته‌های رفتاری و تکلیفی با تأکید بر آموزه‌های استنباطی و اجتهادی است. بی تردید اهتمام به مسائل نوآمد معاصر مقتضی قرار گرفتن در مسیر توسعه و عقلانیّت است، دست یابی به راه حل‌های عملی فعال برای عبور از مشکلات و چالش‌های نوین عرصه‌های مختلف فرهنگی، اقتصادی، اجتماعی و بین‌المللی ایجاب می‌کند مطالعات و تحقیقات فقهی و آموزه‌های مرتبط با تکیه بر ظرفیت‌های علمی و فکری بیش از پیش تعمق و تأمل در ریشه‌های نظریات فقهی را پیش گرفته یافته‌های جدید این عرصه را در کنار آنها مورد تجزیه و تحلیل قرار دهد. اساتید، صاحب‌نظران و نظریه‌پردازان عرصه مباحث فقهی امروزه رسالت سنگین تری برعهده دارند، انتظار مخاطبان و پژوهشگران حوزه تقنین و تنظیم مقررات مدنی، خانوادگی و فردی بهره‌مندی از ثمره تحقیقات و نتایج کاوش‌ها و تأملات نوآمدی است که آموزه‌های اجتهادی را وارد جریان مطالعات حقوقی و اجتماعی ساخته و نقش موثری در حل و فصل مسائل مورد ابتلاء ایفاء نمایند.

تحولات و دگرگونی‌های علمی موثر عصر کنونی در پردازش ایده‌ها و وسبک‌های قانون‌گذاری و تصمیمات اجتماعی ضرورت اهتمام به یافته‌های جدید و کارآمد فقهی ناظر به عرصه‌های توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی را مضاعف نموده است. حرکتی که اندیشمندان مسلمان در اقصی نقاط عالم اهمیّت و ضرورت آن را به خوبی در یافته‌اند. ظهور مکاتب نواندیش اجتهادی و استنباطی در چارچوب "مقصدنگری"، "فقه‌المیزان" و "فقه‌المآلات" در اشکال مختلف و متنوع آن‌ها از نمونه‌های بارز تکاپوهای صورت گرفته در این زمینه است، خاستگاه این جریانات اگرچه توجه به مسائل نوپدید است، لیکن شتابزدگی و عبور از قواعد اجتهادی در مواردی موجب توقف و ناکارآمدی آنها را فراهم ساخته، در این بین فقه امامیه با توجه به ظرفیت‌های منابع استنباط خود به خصوص با تکیه بر سنت و میراث علمی خاندان وحی در کنار قرآن از امکان‌های توسعه، عقلانیّت و گشایش افق‌های روشن‌تر برخوردار است. به طور قهری تحقق این آرمان مبتنی بر اهتمام و توجه به ضرورت‌هایی است که در صدر شمارگان مختلف مجله یادآور خواهیم شد؛ نخست؛ بهره‌مندی کافی و شایسته از میراث حدیثی، رجالی، تفسیری، اخلاقی، کلامی و فقهی نیاکان فکری و بزرگان اجتهاد و استنباط مکتب فقهی شیعی و تحلیل قاعده‌مند آنها، دوم؛ انجام به موقع مطالعات و تحقیقات حسب ضرورت‌ها و موقعیّت‌های زمانی و مکانی؛ تأخیر و تسویف در نظریه‌پردازی‌ها و تأملات فقهی پیرامون مسائل نوآمد مرتبط به عرصه اجتهاد و فقاہت موجب بازماندن از غافله توسعه و دگرگونی‌های شتابان عصر کنونی است. و قرار گرفتن در این گردونه و سهیم گردیدن در توسعه و حل مشکلات را بر اهل تحقیق و آیندگان صعب و سخت می‌سازد. سوم؛ مسئله‌شناسی توأم با اطلاع کافی و لازم از آموزه‌های بنیادین فقهی و شناخت موضوعات معاصر اساس پژوهش و نظریه‌ساز فعال را شکل می‌دهد، اهتمام به مسائل و پیش‌بینی حوادث علمی و انتظارات عرصه قانونگذاری و نیاز سنجی در این خصوص قبل از دست به قلم شدن در نگارش مطالب از بایسته‌های اثربخشی یافته‌های فقهی در زمینه‌های مختلف است.

سردبیر مجله پژوهش‌های فقهی